

Ванджурак П.І.
здобувач вищої освіти освітнього ступеня магістр
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Роман Л.Ю.,
к.х.н., доцент кафедри екології та
охорони навколишнього середовища
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
vandzhurak.pavlo@student.uzhnu.edu.ua

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РУБОК НА ТЕРИТОРІЇ ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Ліс є складною природною системою, яка відіграє не заміниму роль у формуванні біосфери й підтриманні екологічної рівноваги у ній. Догляд за лісом є невід'ємною частиною екологічної політики держави для збереження й відтворення біологічного різноманіття, а також для підтримки екологічної рівноваги у системі «людина - природа».

Для наукового догляду за лісом використовують основних п'ять видів: рубки головного користування, санітарні рубки, рубки догляду за лісом, спеціальні рубки та інші види рубок. Кожна з вказаних категорій має свою ціленапрявленість й специфіку. Дотримання принципів фактичних рубок створює передумови для захисту й відновлення вирубаних площ, підвищує роль лісових екосистем й сприяє не виснажуючому лісостористуванню.

Природні лісові екосистеми України переважно сформовані на заході держави. Більшість з них перебуває під особливим статусом охорони, а букові праліси Карпат входять до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Надмірний антропогенний вплив на природні лісові системи Карпат можуть призвести до згубних екологічних наслідків, а саме повеней, паводків, ерозії ґрунтів, зменшення біорізноманіття, порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих гірських річок, тощо. Таким чином, з метою своєчасної охорони, збереження та відновлення природних лісових екосистем необхідним є догляд за лісом, контроль екологічного стану та створення чіткого плану дій щодо їх подальшого розвитку.

Метою роботи є оцінка фактичних рубок на території підприємства «Ліси України» в межах Закарпатської області та можливих шляхів поновлення лісових площ.

У лісовому фонді Закарпаття переважають середньовікові насадження, частка яких становить 48,3%. Середній запас деревини на 1 гектар лісу становить близько 358 м³. Окремі деревостани мають запас понад 1000 м³.

До підприємств Закарпатського ОУЛМГ належать декілька філій. У відповідності до вертикального зонування та площ лісових систем кожного з підприємств лісового господарства краю проводиться планування та заготівля ліквідної деревини під час здійснення рубок головного користування.

Впродовж досліджуваного періоду, а саме з 2017 по 2022р.р. в області відбувається поступовий перехід підприємств до ведення лісового господарства вибіркоким способом рубки. Відчутно зменшились випадки суцільних рубок (табл. 1.).

Таблиця 1. Фактичні рубки на території підприємства «Ліси України»

Системи, види рубок й заходів	Площа рубок та заходів, га	Заготівля деревини, м ³
усього	18014	1146256
рубки головного користування	1152	348249
рубки формування і оздоровлення лісів	16796	792185
рубки догляду	4356	90062
інші види рубок формування і оздоровлення лісів	12440	702123
з них		
- вибіркокі санітарні	10003	258705
- суцільні санітарні	1158	378517
- лісовідновні	114	16510

Серед рубок догляду в області найбільше використовують прохідні. Такі види рубок сприяють збільшенню приросту здорових дерев, розширенню площ світлового й ґрунтового живлення, а також підвищенню товарності деревостану.

Виявлено, що за останні п'ять років площа лісових масивів зменшилася, а поновлення лісових екосистем відбувається здебільшого природнім шляхом.